

تجربه، تحلیل و راهکار: بازخوانی فرایند تعیین ناظر در ساخت و ساز

شماره ۱۳۰ نشریه شمس با تمرکز بر موضوعات مرتبط با تعیین ناظر و نظام ارجاع نظارت در خدمات مهندسی ساختمان تدوین شده است. این شماره در قالب دو محور اصلی، ضمن بررسی مبانی قانونی و عملی تعیین ناظر، به تحلیل و ارائه راهکارهای بهبود فرمول ارجاع نظارت می‌پردازد. فصل نخست با عنوان «تعیین ناظر» مجموعه مقالاتی را شامل می‌شود که به بررسی دقیق شیوه‌های تعیین ناظر در ایران و جهان، حقوق مالک، فرایندهای سازمانی و معیارهای صلاحیت ناظران اختصاص دارد. مقالات این فصل، ضمن تحلیل تطبیقی مدل‌های مختلف، نقاط قوت و ضعف نظام‌های موجود را شناسایی کرده و ابعاد قانونی و اجرایی آن را مورد نقد قرار می‌دهند. موضوعاتی همچون امکان استفاده از ناظران غیررسمی، تأثیر روش تعیین ناظر بر کیفیت پروژه‌ها، نقش سازمان نظام مهندسی ساختمان در نظارت بر ناظران انتخاب شده توسط مالک و چالش‌های اقتصادی مرتبط با نحوه پرداخت به ناظر، همگی در این فصل بررسی شده‌اند. هدف از این فصل ارائه تصویری جامع از وضعیت موجود و ترسیم مسیر اصلاحی برای افزایش کارآمدی و کیفیت نظارت است.

فصل دوم با عنوان «فرمول مناسب ارجاع نظارت در سیستم سازمان محور»، به طور تخصصی به آسیب‌شناسی فرمول‌های موجود و ارائه الگویی عملیاتی برای توزیع عادلانه پروژه‌ها میان ناظران می‌پردازد. مقالات این فصل شامل طراحی الگوریتم‌های بهینه با معیارهای چندبعدی صلاحیت، تحلیل نقاط ضعف فرمول فعلی و مقایسه سیستم‌های تخصیص ناظر در کشورهای پیشرفته است. همچنین بررسی تأثیر فرمول توزیع بر کیفیت نظارت، طراحی سامانه‌های هوشمند برای شفافیت و عدالت، ارزیابی اقتصادی مدل‌های پیشنهادی و تحلیل نقش نهادهای ناظر، موضوعاتی است که در این فصل مورد توجه قرار گرفته است. هدف این فصل، ارائه مدلی علمی و عملی برای اصلاح فرایند ارجاع ناظر است که ضمن توجه به ظرفیت و تخصص مهندسان، عدالت و کارایی سیستم را ارتقا دهد.

در این شماره، علاوه بر دو فصل اصلی، فصل‌های حقوق و اخلاق مهندسی و گزینه‌ها نیز به عنوان بخش‌های مکمل ارائه شده‌اند. در فصل حقوقی، از جمله موضوعات برجسته، گفت‌وگویی تخصصی با محوریت مجری ساختمان انجام شده است که اهمیت آن در تنظیم رابطه میان مالک، ناظر و مجری و ارتقای مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای مورد توجه قرار گرفته است. همچنین در فصل اخلاق مهندسی، یادداشت‌ها و مقالاتی منتشر شده‌اند که به بررسی استانداردهای حرفه‌ای، رعایت آئین‌نامه‌ها و معیارهای اخلاقی در فرایند نظارت می‌پردازند. گزینه‌ها نیز شامل خلاصه نکات کلیدی، تجربیات عملی و تحلیل‌های کوتاه مرتبط با مباحث حرفه‌ای این شماره هستند که امکان دسترسی سریع به مفاهیم کاربردی را برای خوانندگان فراهم می‌کنند.

ترکیب محتوای دو فصل اصلی با بخش‌های حقوق، اخلاق و گزینه‌ها، این شماره را به منبعی جامع برای مهندسان، پژوهشگران و کارشناسان حوزه ساخت و ساز تبدیل کرده است. هدف این مجموعه، ارائه دیدگاهی مستند، علمی و کاربردی درباره فرایندهای تعیین ناظر، ارجاع پروژه‌ها و رعایت الزامات حقوقی و حرفه‌ای است که بتواند مبنای تصمیم‌گیری‌های بهتر و ارتقای کیفیت خدمات مهندسی قرار گیرد.

امید است این شماره از نشریه شمس با ارائه مقالات تحلیلی، مطالعات تطبیقی و یادداشت‌های تخصصی، بتواند بستری مناسب برای توسعه دانش حرفه‌ای و بهبود روش‌های اجرایی در حوزه مهندسی ساختمان فراهم آورد. همچنین از تمامی خوانندگان گرامی دعوت می‌کنیم تا نظرات، دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را برای ارتقای کیفیت نشریه و بهبود مباحث مطرح شده، با ما به اشتراک بگذارند.

مهران کوهی‌کمالی، سردبیر نشریه شمس، آبان‌ماه ۱۴۰۴